

הזנה במנות שלמות

ניסיון ליישום השיטה באנגליה באמצעות עגלה שוקלת ומערבלת

סדר היום ברפת הוא כדלהלן:

5.00 — קירוב שאריות המזון מהלילה וחליבה.
בזמן החליבה מנוצלים מתקני האביסה הקיימים במכון להגשת מזון מרוכז, אולם במידה מועטה. הכמות המוגשת היא 2 ק"ג לפרות המרבות תנובה ו-1 ק"ג לפרות האחרות.

7.00 — חלוקת שחת מחבילות (קש לממעיטות התנובה).

10.00—11.30 — חלוקת מזון בעגלה לכל העדר (3 עגלות).

12.00 — קירוב המזון לכל הפרות.

14.00 — חליבה והגשת 1—2 ק"ג מזון מרוכז לפרות בזמן החליבה.

15.30 — חלוקת מזון מעגלה מערבלת רביעית. זו הוכנה לחלוקה כבר בשעה 12.00, או שהוכנה ב-15.00 לפי נוחיות הביצוע.

17.00 — קירוב המזון.

20.00 — קירוב המזון.

הרכב המנה היומית בק"ג לראש ליום מובא בטבלה הבאה.

קבוצת הפרות ←	I	II	III	IV
תחמיץ מרעה	24.0	19.4	14.0	11.0
שעורה לחוצה	1.5	1.5	2.0	1.5
תערובת בעגלה	9.0	7.7	4.0	3.0
תערובת במכון	3.7	3.7	4.0	0.5
ש ח ת	1.0	1.0	—	—
ק ש *	—	—	4.0	4.0
סה"כ ק"ג חומר יבש	20.6	18.1	16.6	11.3

* השלמה לשובע.

- I פרות המניבות 23 ק"ג ויותר או הנמצאות בתקופת 150 הימים הראשונים לאחר המלטתן ;
- II מבכירות (המבכירות הרחוקות מההמלטה מקבלות קש במקום שחת) ;
- III פרות ממעיטות תנובה ורחוקות מההמלטה ;
- IV פרות יבשות.

החל מראשית פברואר 1976 אני נוטל חלק בניהול משק בן 500 פרות חולבות, והנמצא בדרום-מערב אנגליה, בניסיון ליישם את שיטת ההזנה, שנוסתה כבר במספר משקים בארץ.

העדר מצוי כולו תחת גג אחד והפרות מחו-לקות לקבוצות בנות כ-65 פרות כל אחת. הפרות חולקו לקבוצות לפי שני מדדים עיקריים: הגיל ומועד ההמלטה. כתוצאה מכך עומדות לרשותנו כרגע שתי קבוצות של מבכירות לפי מועד ההמלטה, 5 קבוצות של פרות חולבות וקבוצה אחת של פרות יבשות. בימים האחרונים יובשו מספר פרות נוספות והועברו למבנה אחר, כך שאת מקום קבוצת ממעיטות התנובה והרחוקות כיום ממועד ההמלטה תתפוס בעתיד הקרוב קבוצה חדשה של פרות, אשר לפי תחזית ההמלטות תתמלא תוך כ-30 יום.

הפרות נחלבות פעמיים ביום; ב-5.00 וב-14.00, והפרות מרבות התנובה נחלבות ראשונות בבוקר ואחרונות אחרי-הצהריים.

עד לבואי נהוג היה לחלק את העדר לקבוצות לפי רמת התנובה ולהעביר פרות מקבוצה לקבוצה מדי חודש בחדשו. כן היה מקובל להגיש את מרבית התערובת לכל פרה באופן אינדיבידואלי במכון החליבה באמצעות מחשב. תנובת החלב בשנה שעברה היתה כ-4,800 ק"ג ואחוז החומר היבש בחלב היה כ-12.5%. תנובת החלב לפרה חולבת — לפני שינוי השיטה — היתה 3.7 גלון ליום (17.0 ק"ג), ואילו היום, לאחר פחות מחד-שיים וללא המלטות רבות (רק 11 בחודש האחרון), עלתה התנובה היומית לכ-4.4 גלון (20.0 ק"ג).

המזון מואבס לכל 500 הפרות תוך שעתיים על-ידי אדם אחד באמצעות עגלה שוקלת ומערבלת "בטלר". המזון מחושב לפי מספר הפרות בכל קבוצה וניתן כרגע ב-4 עגלות; 3 עגלות לפני הצהריים ועגלה רביעית, בגלל הצורך להשלים את הכמויות, אחרי-הצהריים.

מרכז המזון יקום במהרה ויביא לשיפור ביעילות ולחסכון בזמן.

קראתי ושמעתי בארץ דעות שונות לגבי כדאיות רכישת העגלה במקרה ולא כל המזון מיועד לעבור דרכה. לא הוכח כלל הצורך במקצצה לשחת, ודומני שלאור הניסיון, שנרכש במספר משקים בארץ ובתקופה הקצרה בה אני נמצא כאן, העגלה מצדיקה את עצמה גם כאשר השחת מוגשת לפרות בנפרד. נראה לי, שלא יהיה זה מסובך להעביר לפחות חלק מהירק דרך העגלה. יתכן ובמקום פחת הנוצר בעת שפיכת הירק על משטח והעמסתו לאחר מכן, די יהיה בהקמת „רמפה“ ובהעברתו מהעגלה שהביאתו מהשדה לעגלה המערבלת העומדת במדרגה יותר נמוכה. כדאי גם, שחלק מהירק ימשיך להגיע ישירות לרפת ללא תיווך עגלת המערבל. סידור זה אולי אף יתרום לפישוט תהליך העבודה בהתאמת המנה לקבוצות השונות.

עופר קרול

המחלקה לבקר, ש.ה.מ.,
משרד החקלאות
הנגרפורד, אנגליה

לפי הצורך ניתן להרכיב מנה לקבוצת פרות המצויה כ-150 יום אחרי ההמלטה ומניבה כ-18—20 ק"ג חלב ליום. חלק מהמנה ניתן בעגלת הבוקר והשלמתה, בהרכב שונה במעט, בעגלת אחרי-הצהרים. לפיכך, כל העדר מואבס למעשה ב-3 עגלות, ואילו עגלת אחרי-הצהרים מחושבת לצרכי השלמה לקבוצות השונות.

השימוש בעגלת המערבל והעלאת רמת ההזנה לעומת המקובל הרתיעו עד כה את מרבית החק"אים והמדריכים. והנה הסתבר, שערבול המזון תורם רבות לשיפור מבצעי התסיסה וניצול המזון בכרס ולשמירת הרכב החלב. לכן, על אף העלאת אחוז המזון המרוכז במנה לעומת המקובל, נחלב חלב, שהכיל 13% חומר יבש, ולכל הדעות זהו אחוז גבוה למדי; מה גם שהיה מלווה בעליה בתנובת החלב.

בין הדברים המפתיעים, בהם נתקלתי כאן, היו מספרם הרב של ימי העבודה המושקעים ברפת וההתארגנות הממושכת ביותר להקמת מכלי תע-רובת מוגבהים למילוי העגלה המערבלת; אולם מאחר ועד כה זו היא העגלה המסחרית הרא-שונה הפועלת באנגליה בהיקף נרחב, נראה, שגם

חדש!

פירומט 50

תרכיז לדלול במים

להדברת חרקים מעופפים

על בקר וקלוטי פרסה

להשיג אצל משווקי חמרי ההדברה לחקלאות

רימי * RIMI

ת"א, ת.ד. 29511, טל. 50034

